

Dancing from Past to Present, Nation, Culture, Identities, ed. Theresa Jill Buckland, The University of Wisconsin Press, Madison (Wisconsin) 2006., 245 str.

Kolekcija od osam tekstova sedam autorica i jednoga autora primjerima različitih pristupa istraživanju plesa otkriva neke od načina stvaranja i oblikovanja individualnih i kolektivnih identiteta. Primjeri istraživanja na područjima Tonge, Jave, Bosne i Hercegovine, Novog Meksika, Indije, Koreje, Makedonije i Engleske, kreću se unutar okvira znanstvenih disciplina antropologije, plesne etnologije, folkloristike, povijesti plesa te etnokoreologije. Na osnovi vlastitog iskustva svaki je autor pokrenuo pitanja metodoloških postupaka u istraživanju prošlosti i njezine refleksije na sadašnjost.

Uvodnim tekstom naslovljenim "Ples, povijest i etnografija: okviri, izvori i identiteti prošlosti i sadašnjosti", urednica cijelog izdanja, Theresa Jill Buckland, iznijela je teorijske, metodološke i praktične razlike znanstvenih disciplina etnografije i povijesti te osnovne podjele i razlike u metodama istraživanja između povjesničara i etnografa, čime su predstavljeni okviri kretanja narednih tekstova. Provedena je valorizacija izvora koje stvaraju ili kojima se koriste etnografi, povjesničari, folkloristi i antropolozi. Pregledno je opisan odnos disciplina povijesti i etnografije te povjesničara i etnografa prema tijelu u pokretu kao vjerodostojnom i autentičnom izvoru za istraživanje, te pojašnjeno kako su tragovi prošlosti vrijedni u konstruiranju i razumijevanju sadašnjosti.

Adrienne L. Kaeppler, autorica teksta "Plesovi i plesanje u Tonga: antropološki i povijesni diskursi", predstavila je tijek istraživanja plesnog folkloru u Kraljevstvu Tonge u južnom Pacifiku. Odrednice i osnovni okviri unutar kojih su se kretale četiri presudne transformacije plesnog roda *lakalaka* o kojemu je u tekstu riječ, smješteni su u šire političke, gospodarske, kulturne i povijesne okvire Kraljevstva Tonge, unutar kojih je autorica temeljila uzroke transformacije. Opisala je stvorene prakse koje opovrgavaju teorijske razlike i nepremostivosti između znanstvenih disciplina antropologije i povijesti.

Iz perspektive britanske socijalne antropologije Felicia Hughes-Freeland u tekstu "Stvaranje klasične tradicije: javaneški dvorski ples u Indoneziji" opisuje današnju praksu predstavljanja plesne tradicije grada Yogyakarta. U Indoneziji kao postkolonijalnoj naciji, u kojoj je kolonijalizam omogućavao povremene prekide lokalne povijesti, njezino poricanje i negaciju, kultura se često iskorištavala u političke svrhe. Autorica kritički prikazuje suvremenu polarizaciju i žanrove plesa kao rezultat promjena i inovacija, a ne repetitije ustaljenih povijesnih praksi.

Na primjeru folklornih plesnih ansambala bivše Jugoslavije Lynn D. Maners u tekstu "Utopija, eutopija i E. U.-topija: izvedba i sjećanje u bivšoj Jugoslaviji" razmatra simboličko predstavljanje, oblikovanje i djelovanje individualnog i kolektivnog pamćenja u razdoblju od Drugoga svjetskog rata do ranih godina 21. stoljeća na području Bosne i Hercegovine, etnički najraznolikije republike bivše Jugoslavije. U središtu su analize izvedbe plesnih ansambala koje su naizgled spontane, ali istodobno i postavljene za pozornicu. Plesni su ansambli pridonijeli stvaranju simboličkih podjela unutar bivše jugoslavenske nacionalne države, što autor određuje terminima utopije, eutopije i E. U.-topije, naglašavajući kako kolektivno

sjećanje javnim predstavljanjima istodobno interpretira prošlost, daje naputke o sadašnjosti i projektira budućnost.

Oslanjajući se na terensko istraživanje ritualne izvedbe u okviru godišnjeg slavlja "Naše Gospe od Guadalupe" u Tortugasu, autorica Deidre Sklar je u tekstu "Kvalitete sjećanja: dva plesa tortugaškog slavlja u Novom Meksiku" predočila aspekte vještine kretanja i načine kojima se prenose značenja kinetičke energije. Fokuserala se pritom na *indio* i *danza*, dva plesa ključna za slavlje.

Pitanja o indijskom plesu *bharata natyam*, koja se provlače kroz tekst naslovljen "Plesanje kroz povijest i etnografiju: klasični indijski ples i izvedba prošlosti" autorice Janet O'Shea, proizašla su iz autorčina osobnog iskustva kao izvođačice i znanstvenice. Svojim je metodama istraživanja pratila različite strategije i politiku predstavljanja ovih plesova danas i u prošlosti. Današnja *bharata natyam* iskušava i propituje granice između disciplina povijesti, etnografije i kulturalnih studija.

Autorica Judy Van Zile u tekstu pod naslovom "Interpretacija povijesnog podatka: korištenje slika korejskoga plesa za razumijevanje prošlosti" analizira suvremenu izvedbu povijesnih plesova. Izabranim primjerima svoje studije o korejskom plesu ističe nužnost prihvaćanja višestrukih perspektiva kako bi se shvatili povijesni dokumenti i odnos između povijesti i etnografije.

Elsie Ivancich Dunin u tekstu "Romsko plesno zbivanje u Skopju, u Makedoniji: strategije istraživanja, kulturni identiteti i tehnologije" ispituje etnografske i povijesne dimenzije u odnosu na plesni događaj. Prikazuje kontinuitet plesnog zbivanja i promjene kao posljedice socijalnih, kulturnih i političkih čimbenika te uvjeta života jedne marginalne populacije. Dugoročno istraživanje omogućilo je usporedivost višekratno prikupljane dokumentacije i utjecaja razvoja tehnologije na istraživanje.

U tekstu "Biti tradicionalan: autentični Mi i Drugi u istraživanju sjeverozapadnog engleskog *morris* plesanja s kraja 20. stoljeća", Theresa Jill Buckland prati tijek promjena i revitalizaciju sjeverozapadnog engleskog izdanka *morris* plesa, koji baštini višestoljetnu povijest. Kroz etnografsku i povijesnu znanost, autorica propituje i nadograđuje vlastite stavove, kao i sebe u odnosu na druge istraživače i discipline u okviru kojih se kretalo istraživanje *morris* plesa.

Na zadnjim je stranicama sabran izbor preporučene literature, sažeti podaci o svim autorima i indeks pojmova.

Tekstovi ovoga zbornika nude zanimljivu kombinaciju kretanja u različitim vremenima i znanstvenim disciplinama s okosnicom plesnog pokreta kao načina izražavanja, potencijalnog izvora za istraživanje ili sudionika u konstrukciji nekih ili nečijih identiteta. Zanimljivo je prikazan smjer kretanja novih, neustaljenih metoda istraživanja, novih promišljanja i spoznaja, a prikazano je i kako se koncepcija interdisciplinarnosti uključila u razvoj plesnih istraživanja. Interpretirana su suvremena plesna zbivanja određene zajednice uz njihovu refleksiju na prošlost, te utjecaj povijesnih konstrukcija na sadašnjost. Tekstovi daju određene smjernice i savjete o načinu plesnog istraživanja, te su stoga posebice zanimljivi stručnjacima koji se bave bilo kojim područjem plesnog istraživanja. Kombinacijom etnografskih i povijesnih strategija u istraživanju plesa otvaraju se nove interdisciplinarnosti mogući korisni povjesničarima, antropolozima, etnokoreolozima i drugim stručnjacima srodnih disciplina.

Ivana KATARINČIĆ